

Sygn. akt II CKN 667/97

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 1998 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - L. Walentynowicz (spraw.)

Sędziowie: SN - B. Czech
 SN - B. Myszka

Protokolant: A. Banasiuk

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 1998 r.
na rozprawie sprawy z powództwa [...] „T.” S.A. w T. w upadłości
przeciwko Gminie Miasta T.
o zapłatę
na skutek kasacji strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 21 lutego 1997 r., sygn. akt I ACa [...]

**oddala kasację i zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę
800 zł (osiemset) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 5 listopada 1996 r. Sąd Wojewódzki w T. zasądził od pozwanej Gminy Miasta T. na rzecz Masy Upadłości [...] „T.” SA w T. kwotę 18 210,50 zł z odsetkami od dnia 17 stycznia 1994 r. oraz kwotę 32 116,97 zł z odsetkami od dnia 30 kwietnia 1996 r., oddalił powództwo w części pozostałej i orzekł o kosztach procesu.

Zasądzona kwota obejmowała wynagrodzenie wykonawcy za roboty dodatkowe, zrealizowane podczas wykonywania zleconej przez pozwaną Gminę adaptacji hotelu położonego przy ul. F. w T. na mieszkanie komunalne. Roboty te, wykonane bezusterkowo i przyjęte przez inwestora, obejmowały wymianę podłóży pod posadzki oraz wykonanie sufitu podwieszonego wraz z pracami towarzyszącymi. Nie zostały one - jak ustalił Sąd - objęte umową stron nr [...] z dnia 20 stycznia 1993 r., a konieczność ich wykonania ujawniła się podczas realizacji inwestycji. Zdecydował o tym inspektor nadzoru, co zostało udokumentowane wpisem do dziennika budowy i sporządzeniem protokołu konieczności. Z uwagi na zły stan istniejących podłóży zaszła konieczność ich wymiany na nowe poprzez skucie starych i położenie nowych wylewek. Strop podwieszony, jako element robót budowlano-montażowych, nie był ujęty w kosztorysie ofertowym, ale potrzeba jego wykonania została zasygnalizowana w projekcie technicznym, z zaleceniem uszczegółowienia w ramach nadzoru autorskiego.

Sąd Wojewódzki rozważał treść § 6 ust. 2 umowy stron, przewidującą zwiększenie wynagrodzenia w przypadku zlecenia przez inwestora robót dodatkowych, nie przewidzianych w dokumentacji technicznej, uznając iż zasady sztuki budowlanej wymagały realizacji robót wymienionych w pozwie. Sąd oparł się w tej mierze na opinii Politechniki [...], także co do wysokości należnego wykonawcy wynagrodzenia za prace dodatkowe.

W apelacji pozwana Gmina wniosła o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości, z powołaniem się na naruszenie prawa materialnego oraz na niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy i sprzeczność ustaleń sądowych z treścią zebranego w sprawie materiału.

Sąd Apelacyjny w [...] nie podzielił stanowiska pozwanej i wyrokiem z dnia 21 lutego 1997 r. oddalił apelację.

Sąd ten zaaprobował ustalenia faktyczne i pogląd prawny Sądu Wojewódzkiego co do obowiązku zapłaty przez inwestora wynagrodzenia za roboty dodatkowe. Sąd Apelacyjny podkreślił, że konieczność wykonania tych robót została potwierdzona także przez inspektora Urzędu oraz projektanta. Zaniechanie wymiany podłóży spowodowałoby - jak ustalono - rozsypanie podłogi i konieczność wykonania podłogi od nowa, w sposób prawidłowy, po wykwaterowaniu lokatorów. Z kolei kosztorys ślepy nie mógł objąć kosztów wykonania sufitów podwieszonych, bo nie było wówczas szczegółowej dokumentacji projektanta.

Sąd Apelacyjny zauważył, iż niezachowanie pisemnej formy umowy o roboty budowlane (art. 648 § 1 kc) nie wyłącza nawiązania takiej umowy przez czynności konkludentne (art. 60 kc), co nastąpiło w wyniku wykonania przez powoda robót dodatkowych oraz odebrania ich przez pozwaną.

W kasacji pozwana Gmina podniosła zarzut naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 60 kc i art. 648 kc oraz zarzut naruszenia przepisów postępowania przez niewłaściwą ocenę materiału dowodowego.

Skarżąca stała na stanowisku, że nie doszło do zlecenia przez inwestora wykonania opisanych w pozwie robót dodatkowych, bo Zarząd Gminy takiego oświadczenia na piśmie nie złożył.

W konsekwencji pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje

Powołanie drugiej podstawy kasacyjnej (art. 393¹ pkt 2 kpc) obliguje skarżącego do wskazania przepisów procesowych, które zostały naruszone, a ponadto do wykazania, że naruszenie to miało istotny wpływ na wynik sprawy. W skardze kasacyjnej pozwana nie wskazała wszakże jakichkolwiek przepisów prawa procesowego, które mogły być niewłaściwie zinterpretowane bądź zastosowane, a tym samym wyłączona została możliwość kontroli kasacyjnej w tym zakresie. Oznacza to, że zarzuty objęte drugą podstawą kasacyjną nie mogą być skuteczne i pozostają miarodajne ustalenia dokonane w postępowaniu sądowym.

Nie można także podzielić zarzutów strony skarżącej odnoszących się do zastosowanej przez Sąd Apelacyjny wykładni prawa materialnego. Otóż Sąd ten trafnie wskazał, że przewidziana w art. 648 § 1 kc pisemna forma umowy o roboty budowlane została zastrzeżona tylko dla celów dowodowych (ad probationem). W takiej sytuacji możliwe jest ustalenie treści umowy, także na podstawie dowodu z zeznań świadków oraz z przesłuchania stron, o ile sąd uzna to za konieczne (art. 74 § 2 zd. ostatnie kc w związku z art. 246 kpc). Dopuszczalne jest zatem ustalenie, że umowa o roboty budowlane (art. 247 kc) została zawarta poprzez czynności konkludentne (art. 60 kc).

Wskazane w pozwie roboty w postaci wymiany podłóży pod posadzki oraz w postaci wykonania stropów podwieszonych bezspornie zostały bezusterkowo zrealizowane i przyjęte przez inwestora bez zastrzeżeń. W postępowaniu sądowym, na podstawie opinii Politechniki [...], ustalono, że były to roboty dodatkowe przewidziane w § 6 ust. 2 umowy, a o konieczności ich realizacji zadecydował reprezentujący inwestora inspektor nadzoru, po dokonaniu stosownych wpisów do dziennika budowy i po sporządzeniu protokołów konieczności. Wykazano również, że wadliwość istniejących podłóży mogła być ujawniona dopiero w trakcie realizacji inwestycji, a zaniechanie ich wymiany groziło zniszczeniem podłóg. W tej sytuacji inspektor nadzoru inwestorskiego obowiązany był podjąć decyzję o wymianie

podłoży celem zapobieżenia szkodzie (por. art. 33 ust. 3-7 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 24 października 1974 r. - Prawo budowlane - Dz.U. Nr 38, poz. 229 ze zm.). Potrzeba wykonania stropu podwieszonego była przewidziana w projekcie technicznym, ale nie mogła być ujęta w kosztorysie przetargowym przed uszczegółowieniem konstrukcji na etapie nadzoru autorskiego. W istocie więc wykonanie stropu podwieszonego stanowiło dopełnienie zamierzenia inwestora na etapie realizacji inwestycji.

W przedstawionej sytuacji możliwy jest do zaaprobowania pogląd Sądu Apelacyjnego o konkludentnym charakterze umowy stron odnoszącej się do sygnalizowanych robót dodatkowych (art. 60 kc). Wobec niepodważalności sądowych ustaleń faktycznych, z przyczyn poprzednio podanych, przy przyjęciu właściwej interpretacji prawa materialnego (art. 60 kc i art. 648 § 1 kc), stronie powodowej przysługiwało zasądzone wynagrodzenie (art. 647 kc).

Należało w konsekwencji kasację oddalić (art. 393¹² kpc) oraz zasądzić na rzecz powoda należne koszty za instancję kasacyjną (art. 98 i art. 108 § 1 kpc).

aw

er